

Людмила Загородня

УКРАЇНСЬКИЙ НЕОЗНАЧЕНИЙ ЗАЙМЕННИК ЯК ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ ВІДПОВІДНИК АНГЛІЙСЬКОГО НЕОЗНАЧЕНОГО АРТИКЛЯ

У статті досліджено та проаналізовано чинники, що зумовлюють переклад англійського неозначеного артикля, вжитого у класифікаційній функції, за допомогою українських неозначених займенників; також розглянуто умови, за яких неможливе використання неозначених займенників в англо-українському перекладі. Дослідження проведено з урахуванням темо-рематичного аспекту та фокусу емпатії мовця.

Ключові слова: неозначений артикль, неозначені займенники, тема, рема, фокус емпатії мовця.

При перекладі тексту з англійської мови українською, окрім проблем, безпосередньо пов'язаних із перекладом лексичних одиниць, можуть виникати труднощі при передаванні значень граматичних форм. Загальновідомо, що граматичні явища англійської мови різняться від граматичних явищ української мови. Безумовно, безпосереднє відтворення граматичних елементів та синтаксичних конструкцій тексту оригіналу не є метою перекладу. Вона передусім полягає у відтворенні думки загалом, – думки, для вираження якої у тексті оригіналу використовуються невластиві мові перекладу формальні засоби. Серед граматичних елементів англійської мови, що не мають формальних відповідників в українській, особливої уваги при перекладі потребують артиклі. Відсутність артиклів в українській мові не означає, що аналогічні поняття в ній не можна виразити за допомогою інших засобів. Теорія перекладу досліджує і пропонує різні способи передачі значень та функцій цієї частини мови. Ця стаття присвячена одному з лексичних засобів передачі значення англійського неозначеного артикля українською мовою – неозначеним займенникам.

Існує думка, що згадані займенники і прономіналізований числівник “один” є еквівалентами англійського неозначеного артикля в українській мові [1, с. 115; 2, с. 20; 3, с. 51; 4, с. 107]. Це твердження пояснюється походженням неозначеного артикля із займенникового слова зі значенням “один, якийсь, деякий”. Мовознавці вважають, що неозначений артикль ніколи б не розвинувся, якби у нього не було значення неозначеного займенника, оскільки лише кількісного значення однини для цього було б недостатньо [5, с. 3]. Проте можна помітити, що у багатьох випадках там, де вжитий англійський неозначений артикль, використання українських неозначених займенників у перекладі є неможливим. Розглядаючи український неозначений займенник як перекладацький відповідник неозначеного артикля, правила його вживання у перекладознавчих працях вказуються нечітко: зазначається, що згаданий прийом перекладу використовується тоді, коли неозначений артикль набуває у тексті лексичного значення неозначеного займенника [6, с. 69; 7, с. 216]. Таким чином, недостатнє вивчення чинників, що зумовлюють переклад неозначеного артикля за допомогою неозначених займенників, і зумовили актуальність пропонованого дослідження. Мета статті – виявити та дослідити чинники, що зумовлюють переклад англійського неозначеного артикля за допомогою українських неозначених займенників, і, відповідно, з'ясувати умови, за яких неможливе використання згаданих займенників в англо-українському перекладі. Зауважимо, що у статті розглянуто особливості передачі значення неозначеного артикля, вжитого у класифікаційній функції.

Неможливість використання українських неозначених займенників при перекладі англійського неозначеного артикля зумовлена, насамперед, лексичним значенням згаданих займенників, оскільки, крім так званого оцінно-нейтрального або кванторного значення, яке наближається у значенні до неозначеного артикля, вони можуть виступати виразниками суб'єктивно-прагматичної неозначеності, виражаючи додаткові (некванторні, конотативно-емоційні, оцінно-модальні) значення [8, с. 8]. У таких випадках ці займенники вживаються як лексеми, а не квантори [9, с. 505]. Так, наприклад, переклад неозначеного артикля у складі іменникової групи “a present” (подарунок) українськими займенниками “якийсь” або “який-небудь” у наведеному нижче англійському реченні є помилкою, оскільки згадані займенники у перекладеному висловлюванні набувають оцінно-модального значення “хоч який-небудь, незначний; такий, що не заслуговує уваги”; а згідно з текстом оригіналу це повинен бути особливий подарунок, на який у головної героїні оповідання О. Генрі “Дари волхвів” бракувало коштів: “*Tomorrow would be Christmas Day, and she had only \$1.87 with which to buy Jim a present*” [10, с. 1] – “*Завтра Різдва, а у неї тільки долар і вісімдесят сім центів, щоб купити подарунок Джимові!*” [11, с. 5].

Неможливість перекладу англійського неозначеного артикля українськими неозначеними займенниками зумовлена також відмінністю між неозначеним артиклем і займенником, яка полягає у тому, що артикль, на відміну від займенника, не виокремлює об'єкт із низки йому подібних, не підкреслює його особливості, а залічує його до певного класу [12, с. 346]. Уявімо таку ситуацію: на столі лежить коробка цілковито однакових олівців. Ніхто не скаже *Дайте мені будь-який олівець*, а скажуть *Дайте мені олівець*, оскільки займенник "будь-який" має значення "все одно (байдуже) який; який завгодно", іншими словами, вживання неозначеного займенника вказуватиме на можливість вибору між великим, маленьким, синім, червоним тощо олівцями, тобто на відмінність між згаданими предметами, їхню особливість. Тому класифікаційна функція неозначеного артикля в українському перекладі передається іменником без детермінатива, тобто нульовим перекладом неозначеного артикля, наприклад: *"Mrs. Riddle had a daughter named Rosy"* [10, с. 42] – *"У місіс Рідл була дочка – Розі"* [11, с. 35].

Треба мати на увазі, що неозначений артикль вказує на певного члена якогось класу, не вимагаючи від слухача знання цього об'єкта [13, с. 178]. Так, наприклад, у наведеному нижче реченні артикль "a" з іменниками "cat" (кіт), "fence" (паркан), "backyard" (двір) позначає конкретного kota з класу котів, конкретного паркана з класу парканів, конкретного двору з класу дворів: *"She stood by the window and looked out dully at a grey cat walking a grey fence in a grey backyard"* [10, с. 1]. Як вважають мовознавці [14, с. 18], у таких випадках іменникові групи з неозначеним артиклем можна перефразувати, вживаючи слово "certain" (певний): *a certain grey cat walking a certain grey fence in a certain grey backyard*. Звідси можна зробити висновок, що, хоча згадані предмети вводяться в розповідь уперше, вони сприймаються читачем як потенційно індивідуальні, тобто унікальні у цій зображуваній ситуації. Саме контекст надає іменниковим групам "a cat" (кіт), "a fence" (паркан), "a backyard" (двір) певної конкретності, і відтінок неозначеності, який виражається за допомогою неозначеного артикля "a", послаблюється [15, с. 179], що також перешкоджає використанню неозначеного займенника при перекладі згаданих іменникових груп: *"Вона стояла біля вікна, сумно дивлячись на сірого kota, який прогулювався по сірому паркану в сірому дворі"* [11, с. 5].

Проте існують випадки, коли сприйняття певного об'єкта у тексті перекладу як потенційно індивідуального є неправильним відображенням ситуації, змальованої у тексті оригіналу. З метою послаблення потенційної індивідуальності іменникової групи, яка може виникнути у разі нульового перекладу неозначеного артикля, використовують неозначені займенники.

Насамперед, семантична категорія індивідуальності імпліцитно притаманна деяким семантичним групам іменників [16, с. 10]. Серед них зазначимо іменники, що позначають родинні зв'язки та інші близькі стосунки (наприклад, "знайомий", "товариш" тощо); іменники на позначення назв посад, професій. До цих груп науковці відносять також субстантиви на позначення ментальних речей, що експлікуються, наприклад, "книга", "розповідь", "фільм", "випадок", "історія" тощо [12, с. 347]. Імпліцитна потенційна індивідуальність згаданих груп іменників полягає у тому, що вони можуть позначати потенційно означені об'єкти. Так, наприклад, важко уявити ситуацію, при якій можна сказати: *У кімнату зайшов невідомий директор* або *Мені зателефонував невідомий друг*. У таких випадках в англійській мові вживається означений артикль або присвійний займенник: *The director entered the room; My friend called me*. Проте за допомогою неозначеного артикля, а також структури "a + іменник + of + присвійний займенник" в англійському реченні можна підкреслити невизначеність особи й уникнути її потенційної індивідуальності, означеності. Наприклад, *a director* у реченні *A director entered the room* означатиме, що у певній установі є декілька директорів, і в кімнату зайшов один з них. Речення *A friend of mine called me* означатиме, що до мовця зателефонував один з його приятелів. При перекладі англійського неозначеного артикля українською мовою у подібних випадках використовують неозначені займенники або прономіналізований числівник "один", наприклад: 1. *"He did not talk much except now and then to tell a long-winded story..."* [17, с. 189] – *"Здебільшого він відмовлявся, хіба що вряди-годи розповідав якусь тягучу історію..."* [18, с. 181]; 2. *"That very evening I came across her at a party at a friend's house"* [19, с. 211] – *"Того самого дня ми зустрілися на вечірці в одного мого приятеля"* [20, с. 4]; 3. *"I had noticed among other new books the translation of a novel of mine that had recently appeared"* [17, с. 225] – *"...там серед інших новинок я помітив свіжий переклад одного з моїх романів"* [18, с. 215]. Чинники, що зумовлюють вибір неозначеного займенника в українському перекладі, розглянуті нижче.

Іменник може набувати потенційної індивідуальності внаслідок своєї граматичної функції. Так, наприклад, субстантиви, що вживаються у функції обставини місця, є потенційно індивідуальні. Це пояснюється тим, що під час опису будь-якої дії місце, в якому вона відбувається, зазвичай ідентифіковано без попередньої інформації про нього [16, с. 11]. Тому неозначений артикль, що оформляє іменник у синтаксичній позиції обставини місця, не перекладається українською мовою, наприклад: *"In a cigar store he saw a well-dressed man lighting a cigar at a swinging light"* [10, с. 36] – *"У тютюновій крамниці він побачив добре вдягненого чоловіка, який прикурював сигару від газового ріжка"* [11, с. 33]. Проте у випадках, коли у тексті оригіналу відсутня конкретна вказівка на місце дії, у перекладі вживають неозначені займенники або прономіналізований числівник "один", наприклад: 1. *"Soapy"*

walked eastward through a street damaged by improvements. He burlled the umbrella wrathfully into an excavation" [10, с. 36] – "Соні попрямував на схід вулицею, спотвореною ремонтними роботами. Спересердя він викинув парасольку в якусь яму..." [11, с. 33]; 2. "But on an unusually quiet corner Soapy came to a standstill" [10, с. 36] – "На одному дуже тихому розі вулиці Соні зупинився" [11, с. 34].

Іменник може набувати потенційної індивідуальності за допомогою означень чи підрядних означальних речень, що мають обмежувальний характер [16, с. 11]. Обмежувальні означення виокремлюють та протиставляють іменник, з яким вони вживаються, тому самому іменникові чи його синонімові без цього означення, на відміну від описових означень, які лише дають додаткову інформацію про певний об'єкт [14, с. 14]. Урахування типу означення є важливим при перекладі неозначеного артикля у складі іменникової групи, що вживається із цим означенням, особливо, якщо вона входить до складу реми і перебуває під фразовим наголосом. Розглянемо таке англійське висловлювання та його переклад українською мовою: "The policeman saw a man halfway down the block running to catch a car" [10, с. 34] – "Полісмен побачив за півквартала чоловіка, що біг за трамваем" [11, с. 31]. У наведеному вище англійському реченні іменникова група "a man" (чоловік), перебуваючи у складі реми, набуває потенційної індивідуальності за рахунок обмежувального означення "running to catch a car" (що біг за трамваем). У зв'язку з цим, в українському висловлюванні використаний нульовий переклад неозначеного артикля.

Варто зауважити, що використання неозначеного займенника при перекладі артикля "a" у складі іменникової групи, яка вживається з обмежувальним означенням, простежується під час передачі прямої мови для створення певного стилістичного ефекту. Наприклад, при перекладі іменникової групи "a girl" (дівчина) у наведеному нижче висловлюванні вжитий неозначений займенник "якийсь" для підкреслення того факту, що головний герой оповідання О. Генрі "Жертви любові" не підозрював, що його дружина працює у тій самій пральні, що й він; і дівчина, якій обпекли руку, як з'ясувалося пізніше, була його дружиною: "And I wouldn't have then, only I sent up this cotton waste and oil from the engine-room this afternoon for a girl upstairs who had her hand burned with a smoothing-iron" [10, с. 25] – "І ніколи б не догадався, але сьогодні я послав з котельної наверх у пральню ганчір'я і мазь для якоїсь дівчини, якій обпекли руку праскою" [11, с. 27].

При перекладі неозначеного артикля у складі іменникової групи, що вживається з описовими означеннями або вживається без нього, входить до складу реми і перебуває під фразовим наголосом, треба спиратися на контекст. Для прикладу розглянемо такі англійські висловлювання та їхній переклад українською мовою: 1. "Sold that water-colour of the obelisk to a man from Peoria" [10, с. 24] – "Продав акварель з обеліском якомусь чоловікові з Пеорії" [11, с. 26]; 2. "The pleasantest was to dine luxuriously at some expensive restaurant; and then, after declaring insolvency, be handed over quietly and without uproar to a policeman" [10, с. 33] – "Найприємніше – це розкішно пообідати у дорогому ресторані, а потім оголосити про своє банкрутство. Вас спокійненько й без усякого галасу передають полісменові" [11, с. 30]; 3. "What I would suggest is that Mr. Smith should leave with you a little compensation... for any damage Mr. Jones may have inflicted on a policeman" [21, с. 124] – "...хай містер Сміт залишить вам невеличку суму... як компенсацію за ушкодження, що їх міг заподіяти містер Джонс комусь із поліцаїв" [22, с. 104].

У прикладі (1) англійська іменникова група "a man" (чоловік), вживаючись із описовим означенням "from Peoria" (з Пеорії), не індивідуалізується у тексті оригіналу, оскільки вона нічим не виокремлює згадану особу з-поміж інших осіб, що проживають у Пеорії. Крім того, у реченні йдеться про вигадану особу, яка не повинна сприйматися у перекладеному висловлюванні як потенційно індивідуальна. Проте при нульовому перекладі неозначеного артикля згадана іменникова група, перебуваючи під фразовим наголосом, набуває в українському реченні потенційної індивідуальності. Тому з метою уникнення перекладацької помилки в українському тексті використаний неозначений займенник. У прикладах (2) і (3) іменникова група "a policeman" (полісмен), перебуваючи під фразовим наголосом, також набуває потенційної індивідуальності. У прикладі (2) використаний нульовий переклад артикля, оскільки у реченні йдеться про певного представника з класу полісменів, і, як зазначалося вище, іменникову групу "a policeman" можна перефразувати, вживаючи слово "certain" (певний).

У прикладі (3) зображена нереальна дія, на що вказує форма предикату – *may have inflicted* (міг заподіяти). У такому разі особу, позначену іменниковою групою "a policeman" (полісмен), не можна розцінювати як потенційно індивідуальну. Тому при перекладі неозначеного артикля у складі цієї іменникової групи в українському реченні вживається неозначений займенник.

У межах розгляду проблеми передачі значення англійського неозначеного артикля українською мовою з урахуванням темо-рематичного аспекту, варто також розглянути особливості перекладу неозначеного артикля у складі іменникової групи, що входить до складу теми. Як відомо, на початковій позиції стилістично нейтрального речення української мови, тобто позиції теми, зазвичай розташовується група підмета на позначення анафоричного об'єкта. Тому при нульовому перекладі неозначеного артикля у складі іменникової групи, що займає початкову позицію, об'єкт, позначений цією групою, в українському реченні сприймається як анафоричний. У зв'язку з цим, вживання неозначеного займенника як показ-

ника об'єктивно-прагматичної неозначеності у таких випадках є обов'язковим прийомом перекладу. Наприклад: 1. "A tree exploded in the fire like a bomb" [23, с. 93] – "Якесь дерево вибухнуло в огні, наче бомба" [24, с. 60]; 2. "A savage raised his hand..." [23, с. 241] – "Котрийсь з дикунів підніс руку..." [24, с. 200].

Проте нульовий переклад неозначеного артикля простежується й у випадках інтродуктивного використання іменникової групи, що зумовлено так званим феноменом фокусу емпатії мовця або, іншими словами, смисловою темою висловлювання. Смислова тема – це те, про що розповідається у реченні, предмет мовлення [25, с. 115]. Змістовий бік цього поняття полягає у здатності людини подивитися на світ очима іншої людини, врахувати її погляд. Смислова тема може займати позицію як теми, так і реми. Для ілюстрації впливу фокусу емпатії мовця на переклад неозначеного артикля у складі іменникової групи, що займає позицію теми, наведемо такі англійські тексти та їхній переклад українською мовою: 1. "This time the opportunity presented what he fatuously termed to himself a 'cinch'. A young woman of a modest and pleasing guise was standing before a show window gazing with sprightly interest at its display of shaving mugs and inkstands, and two yards from the window a large policeman of severe demeanour leaned against a water-plug" [10, с. 34] – "Цього разу трапилася така нагода, яка, на його думку, неодмінно мала закінчитися успіхом. Молода жінка, скромно і гарно вдягнена, стояла перед вітриною, зацікавлено розглядаючи встановлені там приладдя для гоління і чорнильниці, а майже зовсім поруч сперся на пожежну колонку здоровенний, зовні дуже суворий полісмен" [11, с. 32]; 2. "Tomorrow he would go into the roaring down-town district and find work. A fur importer had once offered him a place as driver. He would find him to-morrow and ask for the position" [10, с. 37] – "Завтра він піде в метушливу ділову частину міста і знайде собі роботу. Один торговець хутром пропонував йому колись місце возія. Завтра він знайде цього торговця і попросить узяти його на те місце" [11, с. 34].

Мета тексту (1) – познайомити читача з новими героями, позначеними іменниковими групами "a young woman" (молода жінка) та "a large policeman" (здоровенний полісмен); фокус повідомлення зосереджений на них. Тому тема повідомлення у цьому реченні збігається зі смисловою темою. У зв'язку з цим, при перекладі англійських іменникових груп "a young woman" і "a large policeman" використаний нульовий переклад неозначеного артикля – *молода жінка, здоровенний полісмен*. У тексті (2) предметом мовлення (смисловою темою) є не *торговець хутром*, а те, що він *пропонував головному героєві колись місце возія*, тобто фокус мовлення зсунутий на рему. Для передачі згаданого прагматичного значення вживають прономіналізований числівник "один" при перекладі неозначеного артикля в іменниковій групі "a fur importer" – *один торговець хутром*.

На вибір неозначеного займенника в англо-українському перекладі також впливає фокус емпатії мовця. Якщо англійський іменник позначає фіксований, але не конкретизований для мовця об'єкт, то при перекладі неозначеного артикля вживається займенник "якийсь" або семантично неподільне словосполучення "хтось/котрийсь з (у відповідному відмінку) + іменник у формі множини". Якщо англійський іменник вказує на фіксований, але не конкретизований для слухача певний об'єкт, то при перекладі українською мовою вживається неозначений займенник "деякий", прономіналізований числівник "один" або словосполучення "один з (у відповідному відмінку) + іменник у формі множини". У випадку нефіксованого виокремлення одного з неконкретизованих елементів множини як учасника відповідної ситуації при перекладі неозначеного артикля українською мовою вживають займенники "який-небудь", "будь-який".

Підсумовуючи викладене, можна дійти таких висновків. Неможливість використання українських неозначених займенників при перекладі англійського неозначеного артикля зумовлена наявністю у семантичній структурі займенників додаткових, некванторних значень, а також відмінністю у функції неозначеного артикля та займенника. Неозначені займенники вживаються в англо-українському перекладі з метою послаблення потенційної індивідуальності імпліцитно індивідуальних іменників; субстантивів, що займають позицію теми висловлювання, позначають уперше згадуваний об'єкт і не входять до складу смислової теми; а також іменників, вживаних в об'єктній функції, та тих, що виступають у прийменниковій конструкції з обставинно-локативним значенням, і перебувають під фразовим наголосом у складі реми.

Серед перспективних напрямків досліджень можна зазначити дослідження та аналіз засобів передачі значень англійських неозначеного та означеного артиклів українською мовою, з'ясування впливу фокусу емпатії мовця на процес вибору перекладацьких відповідників.

Література

1. Вовк В. Означеність/неозначеність в іменниках та засоби її вираження // Нариси з контрастивної лінгвістики: статті / В. М. Вовк. — К., 1979. — С. 113–117.
2. Граматичні проблеми перекладу: конспект лекцій та дидактичний матеріал для студентів лінгвістичних спеціальностей / [укл. Г. Г. Вахнік]. — Черкаси: ЧІТІ, 2001. — 84 с.
3. Жлуктенко Ю. Порівняльна граматики англійської та української мов / Ю. О. Жлуктенко. — К.: Радянська школа, 1960. — 160 с. — (Бібліотека філолога).
4. Олікова М.О. Теорія і практика перекладу: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] / М.О. Олікова. — Луцьк: Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки, 2000. — 170 с.

5. Штелинг Д. Английский артикль и его роль в грамматике текста / Д. А. Штелинг // Иностранные языки в школе. — 1978. — № 6. — С. 3–13.
6. Gudmanyan A.G. Basics of Translation Theory: lecture Synopsis / A.G. Gudmanyan, G. I. Sydoruk. — Kyiv: National Aviation University, 2005. — 96 p.
7. Корунець І. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Ілько Вакулович Корунець. — Вінниця: Нова Книга, 2003. — 448 с.
8. Дудко І. Семантика і функціонування неозначених займенників у сучасній українській мові: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 “Українська мова” / І. В. Дудко. — К., 2002. — 24 с.
9. Джусті Ф. Нерелевантные показатели имени нарицательного / Франческа Джусті; пер. с итал. С. А. Крыловой // Новое в зарубежной лингвистике. — М., 1985. — Вып. XV. — С. 498–511.
10. Henry O. 100 Selected Stories: [оповідання] / O. Henry. — Chatham: Wordsworth Edition Limited, 1995. — 740 p. — (Першотвір).
11. Генрі О. Останній листок: [оповідання] / О. Генрі [пер. з англ. М. Дмитренко, Ю. Іванова, О. Логвиненка, В. Мусієнка, М. Рядової, Т. Тихонової, М. Тупала]. — К.: Молодь, 1983. — 224 с.
12. Николаева Т. Функциональная нагрузка неопределенных местоимений в русском языке и типология ситуаций / Т. М. Николаева // Известия Академии наук СССР. Серия Литературы и языка. — 1983. — Т. 42, № 4. — С. 342–353.
13. Christophersen P. An Advanced English Grammar / P. Christophersen, A. Sandved. — London: The Macmillan Press Limited, 1980. — 230 p.
14. Kaluza H. The Articles in English / Henryk Kaluza. — Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1977. — 287 p.
15. Федоров А.В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы) / Андрей Венедиктович Федоров. — Москва: Мир, 1994. — 304 с.
16. Рылов Ю. Определенность/неопределенность существительного в отношении к актуальному членению предложения (на материале русского и испанского языков): автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук: спец. 10.02.19 “Общее языкознание” / Ю. А. Рылов. — Воронеж, 1974. — 24 с.
17. Мозм С. Острие бритвы: [роман] / Сомерсет Мозм. — Москва: Менеджер, 2004. — 320 с. — (Першотвір).
18. Моем С. На жалі бритви: [роман] / Сомерсет Моем; [пер. з англ. А. Муляра]. — К.: Дніпро, 1970. — 310 с.
19. Christie A. Selected Stories: [оповідання] / Agatha Christie. — Moscow: Progress Publishers, 1976. — 336 p. — (Першотвір).
20. Крісті А. Дельфійський оракул: [детективні оповідання, повість] / Агата Крісті; [пер. з англ. М. Дмитренко, Н. Дроботун, А. Євси, В. Мусієнка, О. Парунова, Ю. Романовської, М. Соколиця]. — К.: Всесвіт, 1992. — 224 с.
21. Грін Г. Комедіанти: [роман] / Грехам Грін. — Москва: Менеджер, 2003. — 336 с. — (Першотвір).
22. Грін Г. Комедіанти: [роман] / Грехам Грін; [пер. з англ. П. Шарандака]. — К.: Радянський письменник, 1969. — 270 с.
23. Golding W. Lord of the Flies; The Pyramid; Envoy Extraordinary: [роман, повісті] / William Golding. — Moscow: Progress Publishers, 1982. — 496 p. — (Першотвір).
24. Голдінг В. Володар мух: [роман] / Уільям Голдінг; [пер. з англ. С. Павличко]. — К.: Основи, 2000. — 254 с.
25. Падучева Е. Высказывание и его соотносительность с действительностью. Референциальные аспекты семантики местоимений / Елена Викторовна Падучева. — Москва: Наука, 1985. — 272 с. — (Библиотека филолога).

The article investigates and analyses factors that cause the usage of Ukrainian indefinite pronouns during translation of the English indefinite article used in specifying function. Cases when indefinite pronouns cannot be used during translation of the English indefinite article into the Ukrainian language are also studied in the article. The investigation is carried out from the view of theme (topic) and rheme (focus), and the speaker's empathy.

Key words: the indefinite article, indefinite pronouns, theme, rheme, the speaker's empathy.